

Resumé

Balíčková pomoc Terezínu 1942–1944

Předkládaná studie se zabývá otázkou balíčkové pomoci terezínskému ghettu za druhé světové války s důrazem na období mezi lety 1942-1944, organizované československou exilovou vládou. Studie sleduje především dvojí cestu, kudy se humanitární pomoc dostávala do terezínského ghetta. První vycházela z Lisabonu od československého konzula Františka Čejky. Pro druhou byla počátečním místem Ženeva, kde se pro balíčkovou akci angažoval především Jaromír Kopecký, od roku 1942 Stálý delegát Československé republiky u Společnosti národů. Článek se na jedné straně věnuje genezi rozběhnutí balíčkové akce a problémům na protektorátní straně s povolením příjmu zásilek z ciziny, kdy hromadné pomocné zásilky z ciziny byly povoleny až v květnu 1943. Na druhé straně reflektuje překážky, na které narazila balíčková akce v zahraničí. Především se jednalo o britské blokádní předpisy, které omezovaly vývoz peněz z Velké Británie. Nakonec narazila balíčková pomoc na překážku i na portugalské straně, když bylo vydáno nařízení o zastavení vypravování balíků do států za Pyrenejemi po zemi, což fakticky znamenalo uzavření „portugalské cesty“ balíčkové pomoci Terezínu. I přes tato omezení a také navzdory rozkrádání balíčkové pomoci při jejím transportu do Terezína nelze tvrdit, že by balíčková pomocná akce Terezínu byla neúčinná. Určitá část balíčků dorazila na místo určení a představovala vedle fyzické také psychickou podporu lidem internovaným v terezínském ghettu.

Zusammenfassung

Theresienstadt-Päckchenhilfe 1942-1944

Die vorliegende Studie befasst sich mit der Frage der Pakethilfe dem Ghetto Theresienstadt in der Zeit des Zweiten Weltkriegs mit Akzent auf die Zeitperiode 1942-1944, die von der tschechoslowakischen Exilregierung organisiert wurde. Die Studie verfolgt vor allem zwei Wege, wie die humanitäre Hilfe in das Ghetto Theresienstadt geriet. Der erste Weg kam aus Lissabon vom tschechoslowakischen Konsul František Čejka aus. Für den zweiten war als Ausgangspunkt Genf, wo sich für die Paketaktion vor allem Jaromír Kopecký engagierte, seit 1942 der ständige Delegierte der Tschechoslowakischen Republik an dem Völkerbund. Der Artikel widmet sich einerseits der Genese des Anlaufs der Paketaktion und den Problemen auf der Protektoratsseite mit der Bewilligung zum Empfang der Sendungen aus dem Ausland, wann die Massenhilfssendungen aus dem Ausland erst im Mai 1943 amtlich bewilligt wurden. Andererseits reflektiert er die Hindernisse, die vor der Paketaktion im Ausland standen. Es handelte sich vor allem um die britischen Blockademaßnahmen, die Geldausfuhr aus Großbritannien einschränkten. Zu guter Letzt rannte die Pakethilfe auch auf der portugiesischen Seite an,

wenn eine Direktive über die Sperre für die Boden-Weg-Paketsendungen in die Staaten hinter den Pyrenäen erlassen wurde, was faktisch die Versperrung des „portugiesischen Wegs“ für Pakethilfe für Theresienstadt bedeutete. Aber auch trotz dieser Beschränkungen und der Diebstähle der Pakethilfe während ihres Transports nach Theresienstadt kann man nicht behaupten, dass die Pakethilfe nicht effektiv war. Ein bestimmter Teil von Paketen traf an Zielort ein und stellte neben der physischen auch die psychische Unterstützung für die im Ghetto Theresienstadt internierten Menschen dar.

Annotation

Care Packages for Terezín (Theresienstadt), 1942-1944

This study examines the problems of collective humanitarian aid sent to the prisoners in the ghetto of Terezín, organized by the Czechoslovak government-in-exile and other international organisations. The diplomatic preparations and the operation of the care-package action itself are reconstructed in detail.